

▲ Rechts de Spinschool in 1961, gezien vanaf de Beekstraat. Het veldje vooraan was toen in gebruik als oefenplaats voor kinderen voor het verkeersexamen. FOTO GELDERS ARCHIEF

Meer werken dan leren

In de rubriek 'Arnhem voor eeuwig' beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van de *Arnhemsche Courant*, aan de hand van een oude foto het leven in Arnhem in vroeger dagen.

Heel wat inmiddels oudere Arnhemmers hebben in de naoorlogse jaren in dit gebouw op de r.-k.kleuterschool gezeten: de voormalige Spinschool aan de Damstraat. De Spinschool ontstond in 1787 onder de naam Stadsleer- en Spinschool, nadat het instituut was overgenomen van de Diaconie Leer- en Spinschool. Er was ruzie ontstaan tussen de diaconie en de kerkenraad over het financiële reilen en zeilen van deze school. Reden voor de stad Arnhem de school in 1787 onder stadsbestuur te brengen.

De school was gevestigd in een vleugel van het St. Catharina Gasthuis, dat later in de oorlog zwaar beschadigd raakte en nadien werd gesloopt. Vanaf de overname ging het beter. De school werd efficiënt bestuurd en de opbrengsten van de garens die er werden gesponnen, dekten ruimschoots de kosten. De Stadsleer- en Spinschool was, zo werd het destijds omschreven, een instelling van liefdadigheid, waar werk werd verschaft aan vooral jongeren die waren betrap op lichte misdrijven. Het werk werd afgewisseld met onderwijs in de benedenvertrekken van het gebouw. Er werden ook wees-

kinderen tewerkgesteld. En in het pand werden ook bedelaars en behoeftigen geholpen.

De mooie doelstellingen ten spijt: de Spinschool was feitelijk gewoon een garensfabriek waar de jeugd aan het werk werd gezet. De directeur stelde een leraar aan, die tussen de productie-uren door de kinderen ook nog wat moest bijbrengen. Bij de oprichting in 1787 was dit de enige instelling in Arnhem waar werken en leren werd gecombineerd. In andere fabrieken, met name de steenfabrieken, was destijds ruimschoots sprake van pure kinderarbeid. In 1901 maakte de invoering van de Leerplichtwet een einde aan het fenomeen kinderarbeid. In de loop van de negentiende eeuw veranderde het karakter van deze werkscholen in de richting van echte ambachtsscholen, zoals de in 1895 geopende Ambachtsschool aan de Boulevard Heuvelink.

Het Spinschool-gebouw is in 1966 gesloopt, waardoor de bouw van het politiebureau aan de Beekstraat mogelijk werd. De naam van het kleine straatje achter het politiebureau tussen het Koningsplein en de Damstraat herinnert nog aan de school: de Spinschoolstraat.